

IZOBRAŽEVALNI

PAKET

BREZ FILTRA

UKREPAJMO PROTI NASILJU

NAD ŽENSKAMI IN DEKLETI

BREZ FILTRA. UČITE SE Z AMNESTY:

UKREPAJMO PROTI NASILJU NAD ŽENSKAMI IN DEKLETI

sola.amnesty.si

**AMNESTY
INTERNATIONAL**

UVOD

Vsa področja človekovih pravic zadevajo ženske. Vendar pa ženske in dekleta trpijo tudi specifične kršitve človekovih pravic prav zaradi svojega spola. Temu nasilju pravimo **nasilje na podlagi spola**. Vsakodnevno po svetu milijone žensk doživlja nasilje ali grožnje z njim, ne glede na njihovo starost, raso, vero, spolno identiteto, kulturo, ekonomski status ... Po podatkih Svetovne zdravstvene organizacije je približno tretjina žensk, starih 15 let ali več, vsaj enkrat v življenju doživela nasilje na podlagi spola.

Nasilje nad ženskami in dekleti zajema širok spekter nasilja, vključno s fizičnim, spolnim, ekonomskim in psihološkim nasiljem, grožnjami, zlorabami, zalezovanjem in prisilo. Vzroki za to so neenakost med spoli, staromodne in/ali škodljive spolne norme in stereotipi ter to, da ženske pogosto nimajo toliko družbene moči kot moški. Hkrati vsi ti vzroki reproducirajo oz. ohranjajo pogoje za nasilje.

V veliki meri je nasilje na podlagi spola usmerjeno zoper ženske in dekleta, žrtve pa so lahko tudi drugi ljudje na podlagi njihove dejanske in/ali zaznane spolne usmerjenosti, spolne identitete in/ali izraza.*

Gre za obliko **diskriminacije** in lahko, zlasti v primerih spolnega nasilja, pomeni tudi mučenje ali drugo slabo ravnanje. Zato je **potrben celovit odziv države**, ki v središče postavlja **pravice žrtev** in odpravlja temeljne vzroke.

V tem izobraževalnem paketu se osredotočamo na nasilje v intimnih partnerskih razmerjih.

* Preverite tudi izobraževalni paket *Brez filtra Spol in transspolnost* ([kliknite](#)).

BREZ FILTRA. UČITE SE Z AMNESTY:

UKREPAJMO PROTI NASILJU NAD ŽENSKAMI IN DEKLETI

sola.amnesty.si

Utrinek iz nameščanja plakatov 10 korakov za odpravo nasilja nad ženskami maja 2021 v Ljubljani. Korake smo skupaj oblikovali Amnesty International Slovenije, Društvo za nenasilno komunikacijo, Društvo SOS telefon za ženske in otroke – žrtve nasilja ter agencija Avanta Largo.

KAZALO IZOBRAŽEVALNEGA PAKETA

1. INFORMACIJE ZA PEDAGOŠKI KADER

2. VIDEO BREZ FILTRA

3. AKTIVNOST OČISTIMO MADEŽE

4. AKTIVNOST KAJ MISLIŠ?

5. PREDLOGI ZA PRAKTIČNO DELO

6. OSNOVNE INFORMACIJE: NASILJE NAD ŽENSKAMI IN DEKLETI

7. UPORABNI POJMI

8. POVEJTE NAM SVOJE MNENJE

BREZ FILTRA. UČITE SE Z AMNESTY:

UKREPAJMO PROTI NASILJU NAD ŽENSKAMI IN DEKLETI

sola.amnesty.si

**AMNESTY
INTERNATIONAL**

1. INFORMACIJE ZA PEDAGOŠKI KADER

PRIMERNO ZA

- srednjo šolo, osnovno šolo
- aktivno državljanstvo (vezano na učni načrt: posameznik, država), domovinsko in državljansko kulturo in etiko, sociologijo, zgodovino ...

TRAJANJE

- 45 min ali več (zelo primerno tudi za organizacijo projektne dni ali projektne tedne ter medpredmetno povezovanje)

METODE

Ogled video posnetkov, vodeni razgovor, refleksija, samostojno učenje, učenje z delovanjem, skupinsko delo ...

BREZ FILTRA. UČITE SE Z AMNESTY:

UKREPAJMO PROTI NASILJU NAD ŽENSKAMI IN DEKLETI

sola.amnesty.si

CILJI AKTIVNOSTI

Udeleženci_ke bodo:

- razumeli, kaj je nasilje na podlagi spola in nasilje nad ženskami in dekleti;
- spoznali, da je nasilje na podlagi spola tudi del njihovega okolja in družbe;
- identificirali temeljne vzroke za to nasilje;
- razumeli, kaj je spolna neenakost in škodljivi stereotipi;
- prepoznali škodljive stereotipe, povezane s spolom;
- spoznali, kako se odzvati na nasilje nad ženskami;
- spoznali, kako ukrepati in prepoznavati nasilje na podlagi spola.

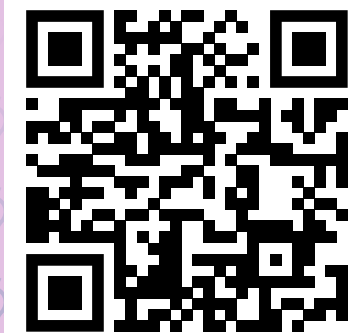
V nadaljevanju boste našli izobraževalno video vsebino in dva predloga za izvedbo aktivnosti (v 3. in 4. poglavju). Vsaka aktivnost je prilagojena za 45 minut.

KLJUČNI POJMI

- nasilje na podlagi spola
- nasilje nad ženskami
- spolna neenakost
- škodljivi stereotipi
- Istanbulska konvencija

Ocenite svoje predznanje o obravnavani temi

Namenjeno **izvajalcem** in **sodelujočim** v aktivnosti, da nam s tem pomagata povečati kakovost naših izobraževalnih vsebin.

2. VIDEO BREZ FILTRA

10 KORAKOV ZA ODPRAVO NASILJA NAD ŽENSKAMI

KLIKNITE NA FOTOGRAFIJO
ZA OGLEDE VIDEA O TEM, KAKO
SE ODZVATI NA NASILJE NAD
ŽENSKAMI.

V izobraževalnem videu predstavimo 10 enostavnih korakov, kako se odzvati v primeru, da se na vas obrne žrtev nasilja. Odziv vsakega izmed nas je pomemben.

Oglejte si še ostale video vsebine Brez filtra.

<https://youtu.be/-CwwVzAjs8M>

Video je nastal na podlagi 10 korakov za odpravo nasilja nad ženskami, ki smo jih skupaj oblikovali International Slovenije, Društvo za nenasilno komunikacijo, Društvo SOS telefon za ženske in otroke – žrtve nasilja ter agencija Avanta Largo (več).

BREZ FILTRA. UČITE SE Z AMNESTY:

UKREPAJMO PROTI NASILJU NAD ŽENSKAMI IN DEKLETI

sola.amnesty.si

**AMNESTY
INTERNATIONAL**

3. AKTIVNOST OČISTIMO MADEŽE

PRIPRAVA PRED IZVEDBO

Preberite osnovne informacije v poglavju 6 in uporabne pojme v poglavju 7. Natisnite **priloge Madeži in gobice** ter **Vrv za obešanje perila** in osnovne informacije iz petega poglavja za vsako skupino. Vsaka skupina potrebuje tudi škarje in lepilni trak. Lahko pa uporabite pravo vrvico, ki jo vsaka skupina nalepi na svoj kos stene ali table in nanjo pripenja »madeže«.

Natisnite dva izvoda plakata o nasilju nad ženskami in jih obesite v razredu. [Kliknite tukaj za plakata.](#)

BREZ FILTRA. UČITE SE Z AMNESTY.

UKREPAJMO PROTI NASILJU NAD ŽENSKAMI IN DEKLETI

sola.amnesty.si

UVODNA AKTIVNOST

- Udeležence_ke razdelite v **skupine po 3 ali 4**.
- Vsaki skupini razdelite prilogo **Madeži** in prilogo **Vrv za obešanje perila**.
- Udeleženci_ke naj mite (na prilogi Madeži) izrežejo in jih postavijo ali **prilepijo na vrv** za obešanje perila. Razporedijo naj jih tako, kot mislijo, da se družba z njimi strinja ali ne strinja.
- Nato udeležencem razdelite prilogo **Gobice**. Z njimi bodo razrešili mite oziroma pobrisali madeže.
- Poiščejo naj pare. **Vsaka gobica pokrije svoj madež.**

 15 MINUT

POMEMBNO

Čas, potreben za posamezno aktivnost, lahko prilagodite glede na velikost in predznanje razreda. Če vam ostane dovolj časa, si lahko skupaj ogledate video iz drugega poglavja, naredite še aktivnost Kaj misliš? ali pa si ogledate ideje za praktično delo iz 5. poglavja.

RAZPRAVA V SKUPINAH

Skupinam razdelite kopije osnovnih informacij. Prosite jih, naj razpravljajo o rešitvah: kako »gobice« prikrivajo »madeže«.

 10 MINUT

ZAKLJUČNA AKTIVNOST

Povabite udeleženke_ce nazaj v veliko skupino in vsako skupino prosite, da delijo svoje razmisleke. O deljenih povratnih informacijah se pogovorite.

 15 MINUT

**AMNESTY
INTERNATIONAL**

3. AKTIVNOST OČISTIMO MADEŽE

PRILOGA MADEŽI

Če je ne udari, ne gre za zlorabo.

Če ženska ni kričala ali se fizično upirala, ne gre za posilstvo.

Ženske izzivajo nasilje s svojimi oblačili in načinom obnašanja.

Če ženska v svoji vezi ni srečna, lahko vedno odide.

Nasilje nad ženskami je privatna stvar. Države se ne smejo vpletati vanj.

Nasilje nad ženskami se dogaja samo v nekaterih družbah in skupnostih.

3. AKTIVNOST OČISTIMO MADEŽE

PRILOGA VRV ZA OBEŠANJE PERILA

DRUŽBA SE STRINJA

DRUŽBA SE NE STRINJA

BREZ FILTRA. UČITE SE Z AMNESTY:
UKREPAJMO PROTI NASILJU NAD ŽENSKAMI IN DEKLETI

sola.amnesty.si

AMNESTY
INTERNATIONAL

3. AKTIVNOST OČISTIMO MADEŽE

PRILOGA GOBICE

Čustvene, spolne in finančne zlorabe so za ženske zelo škodljive.

V mnogih primerih lahko ženska s kričanjem ali upiranjem med posilstvom ogrozi svoje življenje. Med napadom je lahko zaradi šoka in strahu nezmožna ukrepanja.

Vsak posameznik je odgovoren za svoja dejanja. Opravičevanje nasilja prepreči, da bi storilci za svoja dejanja prevzeli odgovornost.

Ženske ostajajo v razmerjih iz več razlogov. Morda so prestrašene, da bodo izgubile dom, imetje, prijatelje in družino. Pogosto so izgubile samozavest ali verjamejo, da se bo partner spremenil. Skrbi jih, da bodo očeta pogrešali otroci. Ko ženska odide, lahko nasilni partner postane še agresivnejši.

Mednarodna skupnost je nasilje nad ženskami prepoznala kot stvar človekovih pravic, ki vključuje odgovornost države za njegovo odpravljanje in preprečevanje.

Nasilje nad ženskami in dekleti se dogaja v vseh družbah in skupnostih. Lahko doleti vsako, ne glede na poreklo, raso, starost, finančni ali ekonomski status.

4. AKTIVNOST: KAJ MISLIŠ?

PRIPRAVA PRED IZVEDBO

Preberite osnovne informacije v poglavju 6 in uporabne pojme v poglavju 7. Za vsakega udeleženca natisnite prilogo **Kaj misliš?**, sebi pa natisnite prilogi **Izjave o nasilju nad ženskami in dekleti (seznam izjav in seznam s pojasnili)**. Seznam izjav lahko tudi projicirate iz računalnika, saj nekateri bolje dojamejo informacije, ki jih tudi vidijo, ne le slišijo. Za razrez odgovorov iz priloge Kaj misliš? boste potrebovali škarje.

UVODNA AKTIVNOST

Za vsakega udeleženca_ko natisnite prilogo **Kaj misliš?**.

- Vsak naj list papirja s prilogo razreže na **tri dele**, da bo na vsakem delu en možni odgovor (☑, ki pomeni ja oziroma se strinjam; x, ki pomeni ne oziroma se ne strinjam in ?, ki pomeni ne vem).
- Povejte jim, da jim boste prebrali **15 izjav o nasilju nad ženskami**.
- Po vsaki prebrani izjavi bo vsak_a **dvignil_a list s svojim odgovorom**, glede na to, ali se s prebrano izjavo strinja ali ne oziroma meni, da je resnična ali neresnična.

10 MINUT

AKTIVNOST KAJ MISLIŠ?

- Pričnite z branjem izjav na prilogi Izjave o nasilju nad ženskami in dekleti.
- Pri vsaki izjavi se ustavite in pogovorite o tem, kako so udeleženci_ke odgovorili. Lahko jim preberete tudi pojasnilo pod izjavo.

20 MINUT

ZAKLJUČEK

Prosrite udeležence_ke, naj razmislijo o aktivnosti:

- Ali vam je bila všeč? Zakaj? Zakaj ne?
- Vas je kaj presenetilo?
- Ali ste se naučili kaj novega? Ste vedeli, da toliko žensk in deklet v svetu doživlja nasilja?
- Ste pripravljeni osebi v stiski pomagati?
- Z njimi delite podatek o tem, kam se lahko žrtve nasilja obrnejo po pomoč (najdete jih v vijoličnem okvirčku).

Oglejte si ideje za praktično delo v 5. poglavju.

10 MINUT

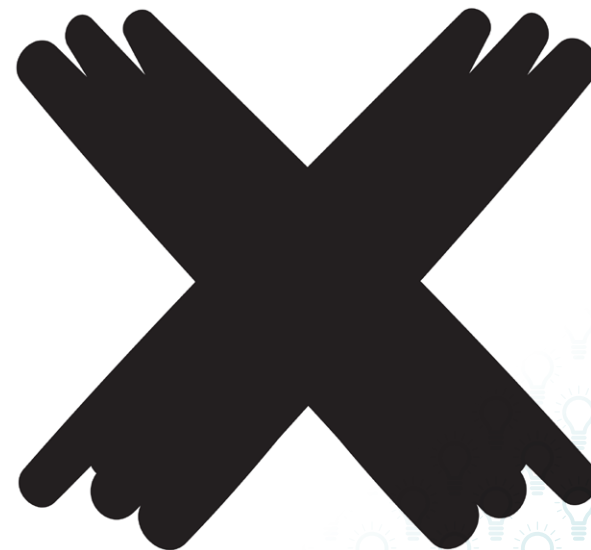
POMEMBNO

Obravnavate občutljivo temo. V razredu je lahko kdo žrtev nasilja ali njegova priča. Z udeleženci_kami preverjajte počutje, preverjajte, ali v aktivnosti želijo sodelovati, ponudite jim pogovor, zaupnost in poskušajte za njih ustvariti varno okolje. V primeru pogovora z žrtvijo nasilja sledite nasvetom, ki jih najdete na spletni strani [Društva za nenasilno komunikacijo](#).

Po pomoč v primeru nasilja v družini in intimnopartnerskih odnosih se lahko med drugim obrnete na: Društvo za nenasilno komunikacijo: 031 770 120, SOS telefon: 080 11 55 in TOM telefon 116 111.

4. AKTIVNOST: KAJ MISLIŠ?

PRILOGA: KAJ MISLIŠ?

BREZ FILTRA. UČITE SE Z AMNESTY:
UKREPAJMO PROTI NASILJU NAD ŽENSKAMI IN DEKLETI

sola.amnesty.si

AMNESTY
INTERNATIONAL

4. AKTIVNOST: KAJ MISLIŠ?

PRILOGA: IZJAVE O NASILJU NAD ŽENSKAMI

SEZNAM IZJAV, BREZ »REŠITEV« IN POJASNIL, KI JIH LAHKO PROJICIRATE, DA JIH BODO MLADI LAHKO TUDI SAMI PREBRALI.

1. Nasilje nad ženskami in dekleti v Sloveniji ni razširjeno, saj pri nas ženske uživajo svoje pravice.
2. Ženske morajo skrbeti za dom in otroke, moški pa morajo hoditi v službo in služiti denar.
3. Dnevno zaradi partnerskega nasilja ali nasilja v družini v svetu umre 137 žensk.
4. V 95 odstotkih je povzročitelj nasilja moški.
5. Moški so po naravi bolj agresivni od žensk in imajo močnejši spolni nagon.
6. Glede na raziskave je v Evropi vsaka tretja ženska, starejša od 15 let, doživela fizično in/ali spolno nasilje.
7. Nasilje nad ženskami je odraz neenakih razmerij moči med spoli.
8. Posilstvo največkrat povzroči neznana oseba.
9. Dekleta lahko z oblačili in obnašanjem izzovejo nasilje moških.
10. V Evropi je bilo posiljenih 5 odstotkov žensk, starejših od 15 let.
11. Spolni stereotipi so posplošeni pogledi in predsodki o spolu – lahko so škodljivi, če omejujejo možnosti in izbire ljudi.
12. Več kot 1 od 3 šolark_jev po vsem svetu, starih od 13 do 15 let, je žrtev vrstniškega nasilja.
13. Približno 3 od 4 otrok med 2. in 4. letom starosti – približno 300 milijonov otrok po svetu – vzgajajo z uporabo nasilja.

BREZ FILTRA. UČITE SE Z AMNESTY.

UKREPAJMO PROTI NASILJU NAD ŽENSKAMI IN DEKLETI

sola.amnesty.si

14. Ženske so ljubeče, tankočutne in bolj čustvene od moških. Moški so odločni in močni.
15. Istanbulska konvencija je bila sprejeta v okviru Sveta Evrope in je namenjena preprečevanju nasilja nad ženskami in dekleti.

**AMNESTY
INTERNATIONAL**

4. AKTIVNOST: KAJ MISLIŠ?

PRILOGA: IZJAVE O NASILJU NAD ŽENSKAMI Z REŠITVAMI IN POJASNILI

1. Nasilje nad ženskami in dekleti v Sloveniji ni razširjeno, saj pri nas ženske uživajo svoje pravice.

 Pojasnilo: Vsako leto se po podatkih slovenskih nevladnih organizacij povečuje število žensk, ki se na njihove telefonske linije obrnejo po pomoč. Slovenska policija na letni ravni obravnava nekaj več kot tisoč primerov kaznivih dejanj z elementi nasilja v družini. Umori so vrh ledene gore partnerskega nasilja ...

2. Ženske morajo skrbeti za dom in otroke, moški pa morajo hoditi v službo in služiti denar.

 Pojasnilo: Stereotip, da so ženske bolj družinsko usmerjene kot moški, jih ekonomsko prikrajša in naredi bolj odvisne od partnerjev moškega spola. Posledica tega stereotipa je, da ženske zaslužijo manj kot moški, poleg tega porabijo več časa za neplačana gospodinjska opravila. Moški, ki menijo, da so samo oni odgovorni za dohodek družine, lahko vztrajajo, da njihove partnerke ne iščejo zaposlitve, zaradi česar so finančno odvisne ter izpostavljene finančnim in drugim zlorabam.

3. Dnevno zaradi partnerskega nasilja ali nasilja v družini v svetu umre 137 žensk.

 Pojasnilo: Urad za droge in kriminal pri Združenih narodih (UNODC) je 2019 izdal globalno študijo o umorih. Zabeležili so, da dnevno zaradi partnerskega nasilja ali nasilja v družini umre 137 žensk. [Preberite več.](#)

4. V 95 odstotkih je povzročitelj nasilja moški.

 Pojasnilo: Dom je najpogostejše prizorišče dolgotrajnega nasilja. Kar v 95 odstotkih so moški nasilni do žensk in večino nasilja nad ženskami povzročijo moški, ki jih ženske dobro poznajo. Gre za družinske člane, sodelavce, sorodnike, prijatelje. Nasilje ostane najdlje skrito v zasebnih odnosih, saj se žrtev zaradi tesnih osebnih vezi s povzročiteljem težko odloči, da bo nasilni odnos zapustila. Vir: [Društvo za nenasilno komunikacijo.](#)

5. Moški so po naravi bolj agresivni od žensk in imajo močnejši spolni nagon.

 Pojasnilo: Kadar so moški in fantje stereotipno predstavljeni kot spolno dominantni, lahko nekateri do njih čutijo pritisk, da morajo izsiliti in prisiliti v spolni odnos, ter pričakujejo, da bodo njihove partnerice vedno spolno razpoložljive in ubogljive. Ženske in dekleta lahko čutijo pritisk, da morajo biti vedno spolno dostopne svojim partnerjem, tudi če si tega ne želijo.

BREZ FILTRA. UČITE SE Z AMNESTY:

UKREPAJMO PROTI NASILJU NAD ŽENSKAMI IN DEKLETI

sola.amnesty.si

AMNESTY
INTERNATIONAL

4. AKTIVNOST: KAJ MISLIŠ?

6. Glede na raziskave je v Evropi vsaka tretja ženska, starejša od 15 let, doživela fizično in/ali spolno nasilje.

✓ *Pojasnilo: Dokumentiranje razširjenosti nasilja nad ženskami in dekleti je zelo težavno, ker veliko žrtev nasilja ne prijavi policiji. Zakaj se nasilje ne prijavlja, je mogoče razložiti s številnimi dejavniki: med drugim s sramom, travmo ali nezaupanjem v policijo in organe kazenskega pregona. Glede na raziskavo FRA – Agencija Evropske unije za temeljne pravice je vsaka tretja ženska v Evropi že bila žrtev katere od oblik fizičnega in/ali spolnega napada od 15. leta starosti.*

7. Nasilje nad ženskami je odraz neenakih razmerij moči med spoli.

✓ *Pojasnilo: Med temeljnimi vzroki za nasilje na podlagi spola so staromodne in škodljive spolne norme in stereotipi. Prepričanje, da so moški več vredni od žensk, podpira moško avtoriteto in nadzor nad njimi; pripisovanje krivde ženskam za nasilje, ki so mu bile izpostavljene, opravičuje nasilno vedenje moških (npr. »fantje so pač fantje«).*

8. Posilstvo največkrat povzroči neznana oseba.

✗ *Pojasnilo: Dom je najpogostejše prizorišče dolgotrajnega nasilja in prav tako spolnega nasilja in posilstev. Mit, da najpogosteje posiljujejo neznanci, ne drži. Velika večina posilstev se zgodi s strani žrtvi poznane osebe.*

9. Dekleta lahko z oblačili in obnašanjem izzovejo nasilje moških.

✗ *Pojasnilo: Ne! Za nasilje je vedno in povsod odgovoren le povzročitelj. Nobena oseba ne sme postati žrtev nasilja, ne glede na to, kako je oblečena, kako se obnaša, ali je opita ali če je pod vplivom drog.*

10. V Evropi je bilo posiljenih 5 odstotkov žensk, starejših od 15 let.

✓ *Pojasnilo: V EU je bilo posiljenih pet odstotkov žensk, starejših od 15 let, oziroma vsaka dvajseta ženska. Ta številka temelji na odgovorih na vprašanje »Kolikokrat vas je od 15. leta starosti nekdo prisilil v spolni odnos s tem, da vas je fizično obvladal ali vas kakor koli poškodoval?«*

Vir: Raziskava Agencije Evropske unije za temeljne pravice

11. Spolni stereotipi so posplošeni pogledi in predsodki o spolu – lahko so škodljivi, če omejujejo možnosti in izbire ljudi.

✓ *Pojasnilo: Med temeljnimi vzroki za nasilje na podlagi spola so staromodne in škodljive spolne norme in stereotipi. Prepričanje, da so moški več vredni od žensk, podpira moško avtoriteto in nadzor nad njimi; pripisovanje krivde ženskam za nasilje, ki so mu bile izpostavljene, opravičuje nasilno vedenje moških (npr. »Fantje so pač fantje«).*

12. Več kot 1 od 3 šolark_jev po vsem svetu, starih od 13 do 15 let, je žrtev vrstniškega nasilja.

✓ *Pojasnilo: To je skoraj 130 milijonov otrok. Vir: Raziskava Unicefa 2017.*

BREZ FILTRA. UČITE SE Z AMNESTY.

UKREPAJMO PROTI NASILJU NAD ŽENSKAMI IN DEKLETI

sola.amnesty.si

**AMNESTY
INTERNATIONAL**

4. AKTIVNOST: KAJ MISLIŠ?

13. Približno 3 od 4 otrok med 2. in 4. letom starosti – približno 300 milijonov otrok po svetu – vzgajajo z uporabo nasilja.

 Pojasnilo: Raziskava Unicefa 2017.

14. Ženske so ljubeče, tankočutne in bolj čustvene od moških. Moški so odločni in močni.

 Pojasnilo: To je problematičen stereotip, ki prispeva k utrjevanju škodljivih spolnih stereotipov. Moškim in fantom se govori, naj ne kažejo čustev (»moški ne jočejo«, »bodi moški«, »ne bodi taka deklica«). Zato se jim lahko zdi, da sta jeza in agresija edini način izražanja čustev. Nekateri moški lahko »uresničujejo« ta stereotip z izvajanjem nadzora v intimnih odnosih ali celo s fizičnim nasiljem, da bi pokazali svojo fizično nadvlado. Fante in moške moramo vzpodbujati, da na zdrav način izražajo svoja čustva.

15. Istanbulska konvencija je bila sprejeta v okviru Sveta Evrope in je namenjena preprečevanju nasilja nad ženskami in dekleti.

 Pojasnilo: Konvencija Sveta Evrope o preprečevanju nasilja nad ženskami in nasilja v družini ter o boju proti njima, bolj znana kot Istanbulska konvencija, obsega preventivne in zaščitne ukrepe ter številne obveznosti za zagotavljanje zadostnega odzivanja kazenskega pravosodja na takšne resne kršitve človekovih pravic. Prizadeva si spremeniti pogled in način razmišljanja posameznikov, tako da celotno družbo, predvsem moške in dečke, poziva k drugačnemu odnosu. Slovenija je Istanbulsko konvencijo ratificirala 5. februarja 2015.

POMEMBNO

Aktivnosti Očistimo madeže ter Kaj misliš? sta prilagojeni po predlogih pedagoških gradiv zbranih v priročniku Amnesty International: Human Rights Education Activities for use in teaching, ki ga je pripravila britanska Amnesty International. Celoten priročnik v angleškem jeziku je dostopen [tukaj](#).

BREZ FILTRA. UČITE SE Z AMNESTY:

UKREPAJMO PROTI NASILJU NAD ŽENSKAMI IN DEKLETI

sola.amnesty.si

**AMNESTY
INTERNATIONAL**

5. PREDLOGI ZA PRAKTIČNO DELO

PREDLOGE ZA PRAKTIČNO DELO LAHKO UPORABITE KOT VSEBINO ZA PROJEKTNE DNEVE OZ. TEDNE. MLADI LAHKO S PREDLAGANIMI AKTIVNOSTMI OPRAVIJO TUDI SEMINARSKE ALI PROJEKTNE NALOGE.

NATISNITE PLAKATE IN JIH OBESITE V SKUPNE PROSTORE

Natisnite naša plakata z informacijami o tem, kam se žrtve nasilja lahko obrnejo po pomoč ter o izobraževalnih vsebinah o nasilju nad ženskami, ki smo jih pripravili na Akademiji Amnesty. Obesite jih v razred, knjižnico, na hodnik ali v druge skupne prostore. [Kliknite tukaj za plakat.](#)

PRIPRAVITE SVOJO RAZSTAVO ALI GOSTITE NAŠO

Naredite 10 plakatov z 10 koraki za odpravo nasilja nad ženskami. Obesite jih v učilnici, na šolskem hodniku ali knjižnici. Na plakate ne pozabite vključiti informacijo o tem, kam se lahko žrtve nasilje obrnejo. [Vse korake najdete tukaj.](#)

Kontaktirajte Amnesty Slovenije in v šoli ali drugem javnem prostoru gostite našo razstavo 10 korakov za odpravo nasilja nad ženskami ([kliknite za njen izgled](#)). Pišite nam na sola@amnesty.si.

KAMPANJA USTAVIMO NASILJE NAD ŽENSKAMI IN DEKLETI

Mlade povabite, naj razmišljajo o sloganih in oblikujejo plakate za oglasno kampanjo Ustavimo nasilje nad ženskami in dekleti. Plakate lahko pripravijo v parih ali skupinah. Predstavijo naj jih v razredu. Z njimi lahko okrasite stene razreda, knjižnice ali hodnika v šoli. Na plakate ne pozabite vključiti informacijo o tem, kam se lahko žrtve nasilje obrnejo.

OBJAVLJAJTE NA DRUŽBENIH OMREŽJIH

Oblikujte **objavo na družbenem omrežju** in v njej opozarjajte na nasilje nad ženskami in dekleti. Na spletu poiščite primerne fotografije ali ilustracije, ki jih lahko uporabite in naredite objavo čim bolj privlačno. Delite lahko tudi naš [video 10 korakov za odpravo nasilja](#).

O svojih aktivnostih objavljajte na svojem profilu na družbenem omrežju ali na profilu šole.

 @amnestyslovenia

 @AmnestySlovenije

 @amnestyslovenia

in dodajte #AmnestySi.

**AMNESTY
INTERNATIONAL**

5. PREDLOGI ZA PRAKTIČNO DELO

OBELEŽITE 8. MAREC – MEDNARODNI DAN ŽENSK

8. marca po vsem svetu obeležujemo **mednarodni dan žensk**. Izkoristite ta dan za ozaveščanje o tem, da so ženske in dekleta tudi danes še vedno prepogosto žrtve nasilja nad ženskami.

Delite naš video na vaših družbenih omrežjih, organizirajte razstavo ali pa se sami domislite načina, kako bi ta dan najbolje izkoristili za ozaveščanje.

OPRAVITE TEČAJ O PREPREČEVANJU NASILJA NAD ŽENSKAMI

Registrirajte se na spletni strani Akademije Amnesty in opravite spletni tečaj o nasilju na podlagi spola. Na spletnem mestu sta na voljo dva spletna tečaja, eden o nasilju na podlagi spola in drugi, ki se osredotoča na spletno nasilje. [Kliknite tukaj in si oglejte izobraževalne vsebine.](#)

BREZ FILTRA. UČITE SE Z AMNESTY.

UKREPAJMO PROTI NASILJU NAD ŽENSKAMI IN DEKLETI

sola.amnesty.si

Če ne bi šla mami z mano na policijo in center za socialno delo, najbrž vse do danes ne bi šla. Tako sem imela občutek, da nisem sama in me ni bilo tako strah.

7

Pospremi jo,
ko prijavlja
nasilje.

Razstava 10 korakov za odpravo nasilja nad ženskami je bila prvič postavljena na vsakoletnem dogodku Pot ob žici v Ljubljani maja 2021. Na fotografiji ena izmed tabel na Kongresnem trgu.

6. OSNOVNE INFORMACIJE: NASILJE NAD ŽENSKAMI IN DEKLETI

Kot nasilje nad ženskami in/ali dekleti opredeljujemo vsako nasilno dejanje, ki vodi v fizično, spolno ali psihično škodo ali trpljenje žensk, ali grožnje takih dejanj, vključno z uporabo sile in samovoljnim odvzemom svobode.

Do nasilja nad ženskami in dekleti prihaja v javni sferi: npr. v okviru medvrstniškega nasilja na šolah, v obliki spletnega nadlegovanja, na delovnem mestu in v drugih javnih prostorih, pa tudi v kontekstu oboroženih spopadov in vojn.

Video, ki spremlja ta izobraževalni paket, pa se osredotoča na nasilje v okviru intimnopartnerskih in partnerskih razmerij. To je nasilje, do katerega prihaja v zasebni sferi: v okolju, kjer bi se morale počutiti najbolj varno. Zato bomo v teh osnovnih informacijah predstavili zlasti ta vidik.

Poleg fizičnih (modrice, poškodbe, zlomi, v najhujšem primeru tudi smrt ...) žrtve nasilja trpijo tudi psihološke posledice (npr. depresija, tesnoba, napadi panike, izguba samozavesti, občutki ranljivosti, sramu, ponižanja, izoliranosti, težave s spanjem, težave s koncentracijo, težave v odnosih ..).

BREZ FILTRA. UČITE SE Z AMNESTY:

UKREPAJMO PROTI NASILJU NAD ŽENSKAMI IN DEKLETI

sola.amnesty.si

KAKŠEN JE OBSEG?

Slovenske statistike glede nasilja med odraslimi v družini, ki jih je obravnavala policija, kažejo, da so v skoraj 95 odstotkih žrtve ženskega spola, povzročitelji pa moškega. Žal pa se veliko nasilja v družini ne prijavi policiji, tako da so uradne policijske statistike le del dejanskega obsega tega nasilja.

Za statistike o tem, koliko je nasilja nad ženskami v zasebni sferi (s strani zdajšnjega ali nekdanjega partnerja), so tako zelo pomembne raziskave. Nacionalna raziskava o pojavnosti nasilja v zasebni sferi in partnerskih odnosih iz leta 2010 je pokazala, da je vsaka druga ženska (56,6 odstotka) od dopolnjenega 15. leta starosti doživela eno od oblik nasilja. Najpogosteje so doživljale psihično nasilje (49,3 odstotka), potem fizično (23 odstotka), premoženjsko (14,1 odstotka), omejevanje gibanja (13,9 odstotka) in spolno nasilje (6,5 odstotka). Povzročitelji nasilja so v 90,8 odstotka moški. (Povzeto po spletnem mestu [Društva za nenasilno komunikacijo](#).)

Slovenija je bila vključena tudi v vseevropsko raziskavo o nasilju nad ženskami Agencije Evropske unije za temeljne pravice (FRA, 2014). Gre za zelo obsežno raziskavo, v katero je bilo vključenih 42.000 žensk, starih od 18 do 74 let. Če izpostavimo le dva poudarka:

- Vsaka tretja ženska (33 odstotkov) je doživela fizično in/ali spolno nasilje od svojega 15. leta starosti.

- Med vsemi ženskami s (sedanjim ali prejšnjim) partnerjem jih je bilo od 15. leta starosti 22 odstotkov žrtev partnerjevega fizičnega in/ali spolnega nasilja.

In če pogledamo svetovno raven? Svetovna zdravstvena organizacija je leta 2021 navedla, da je skoraj tretjina žensk (27 odstotkov), starih med 15 in 49 let, ki so bile v razmerju, poročalo, da so bile izpostavljeni kakšni od oblik fizičnega in/ali spolnega nasilja s strani svojega intimnega partnerja.

Raziskave, ki nam dajo podatke glede obsega, načinov, posledic, dejavnikov tveganja itd., so zelo pomembne za snovanje učinkovitih ukrepov in kampanj za preprečevanje in odpravljanje nasilja nad ženskami.

»Nasilje v družini ponavadi ni enkratni dogodek, temveč traja dlje časa. Začne se lahko z občasnim zbadanjem v družbi ... Kmalu se lahko stopnjuje v zmerjanje, prelaganje krivde na žrtev, hujše žaljivke, grožnje, celo v fizično, spolno in ekonomsko nasilja, kar povzročitelj nasilje počne vse pogosteje. Tudi otrok, ki je pričal nasilju enega družinskega člana nad drugim, je žrtev nasilja. Nasilje je zloraba moči povzročitelja nasilja z namenom podrediti si in nadzorovati žrtev nasilja. Partnerja zato v odnosu, v katerem je nasilje, nikoli nista v enakovrednem položaju.« (Nina Rapolane Obrban, stran 17)

6. OSNOVNE INFORMACIJE: NASILJE NAD ŽENSKAMI IN DEKLETI

KJE IN KAJ SO VZROKI?

Diskriminacija in neenakost sta glavna razloga za pojav nasilja nad ženskami in dekleti. Ženske so v zgodovini veljale za manj pomembne od moških (politično, družbeno, ekonomsko in kulturno) in posledično imele tudi manj moči v družbo.

Škodljivi stereotipi in norme o tem, kaj je »primerno« za osebe ženskega spola: od obnašanja do izražanja in oblačenja do zaposlitve, ohranjajo neenakopravnost. S temi se, seveda povsem zmotno, opravičuje nasilje nad ženskami in dekleti kot nekaj, kar je »normalno«, skoraj pričakovano in neizogibno.

Nasilje v družini in v zasebnih partnerskih odnosih je dolgo veljalo za zasebno stvar, v katero naj se ne posega. V zadnjih desetletjih smo na tem področju naredili velik korak naprej, saj se sprejema vedno več zakonodaje in ukrepov za preprečevanje nasilja nad ženskami, večja pa se tudi ozaveščenost. Zasluga za ta napredek v veliki meri pripada **neumornemu delu nevladnih organizacij in zagovornic pravic žensk**. V zadnjih letih ima pomembno vlogo pri razkrivanju obsega nasilja in nadlegovanja tudi gibanje **Metoo** (Jaz tudi), ki se je razširilo po svetu.

BREZ FILTRA. UČITE SE Z AMNESTY.

UKREPAJMO PROTI NASILJU NAD ŽENSKAMI IN DEKLETI

sola.amnesty.si

A ostaja še veliko dela. Zakoni sami po sebi niso dovolj, pomembno je tudi njihovo učinkovito uresničevanje. Predvsem pa je nujno, da se spremeni zavedanje in okrepi učinkovit boj proti temu nasilju, zlasti tudi v politiki, policiji, sodstvu, šolstvu, zdravstvu ...

PRAVNI OKVIR

Zelo pomembno je, da se proti nasilju nad ženskami in dekleti borimo tudi na zakonski ravni. S tem se temu nasilju nesporno da znak napačnega in/ali kaznivega dejanja ter se zagotavlja možnosti za pravico in pomoč žrtvam. Nasilje nad ženskami obravnava vrsta pravnih dokumentov na mednarodni, regionalni in lokalni ravni. Tu bomo našli le nekaj bolj pomembnih.

Nasilje v družini je opredeljeno kot kaznivo dejanje v slovenskem **kazenskem zakoniku**, leta 2008 pa je bil sprejet tudi **zakon o preprečevanju nasilja v družini**. Ta zakon opredeljuje pojem nasilja v družini, določa vloge različnih javnih organov oz. služb ter nevladnih organizacij pri obravnavanju nasilja v družini ter določa ukrepe za varstvo žrtev nasilja v družini.

Generalna skupščina Združenih narodov (ZN) je leta 1993 sprejela **Deklaracijo ZN o odpravi nasilja nad ženskami**, ki pa za države ni zavezujoča. Vseeno je zelo pomembno njeno sporočilo nesprejemljivosti tega nasilja, predvsem pa tudi, da označuje kot kršitev človekovih pravic tudi dejanja, storjena v zasebni sferi.

Zavezujoč za države pogodbenice, tudi Slovenijo, pa je drug dokument ZN: **Konvencija ZN o odpravi vseh oblik diskriminacije žensk** iz leta 1979. S to konvencijo je vzpostavljen tudi Odbor za odpravo diskriminacije žensk, ki bdi nad njenim uresničevanjem.

Odbor med drugim sprejema tako imenovana Splošna priporočila, v katerih pojasnjuje obveznosti držav v zvezi s konvencijo. V pomembnem **Splošnem priporočilu št. 19** je med drugim povedal, da **morajo države pogodbenice sprejeti ustrezne in učinkovite ukrepe za premagovanje vseh oblik nasilja na podlagi spola, ne glede na to, ali gre za javno ali zasebno dejanje**.

Za Slovenijo je pomembna tudi organizacija Svet Evrope, ki je sprejela **Konvencijo Sveta Evrope o preprečevanju nasilja nad ženskami in nasilja v družini ter o boju proti njima**. Po mestu, kjer je bila sprejeta, je znana kot **Istanbulska konvencija**. Konvencija ščiti vse ženske in deklice iz katerega koli okolja, ne glede na starost, raso, veroizpoved, družbeno ozadje, morebiten status migranta in spolno usmerjenost. Slovenija je pogodbenica Istanbulske konvencije, kar pomeni, da jo njene določbe zavezujejo.

**AMNESTY
INTERNATIONAL**

6. OSNOVNE INFORMACIJE: NASILJE NAD ŽENSKAMI IN DEKLETI

Če želite izvedeti več o odgovornosti držav za varstvo človekovih pravic, preverite naš Izobraževalni paket Brez filtra: Uvod v človekove pravice (kliknite). Na spletnem mestu Akademije Amnesty pa najdete še več izobraževalnih vsebin, vključno z dvema spletnima tečajema: *Kako prepoznati in se boriti proti spletnemu nasilju na podlagi spola?* in *O nasilju na podlagi spola*.

POMEMBNO DELO NEVLADNIH ORGANIZACIJ

Nevladne organizacije so **pomemben vir opore in pomoči žrtvam nasilja nad ženskami in dekleti**, tudi v obliki **varnih hiš**, kamor se lahko zatečejo žrtve nasilja. Neprecenljiva pa je tudi vloga nevladnih organizacij v **osveščanju, izobraževanju, sodelovanju pri oblikovanju politik in novih standardov ...**

V Amnesty International Slovenije delujemo zlasti na tem drugem področju in pogosto pri tem sodelujemo z drugimi organizacijami s tega področja. Med drugim smo si v koaliciji z njimi uspešno prizadevali za sprejem zakona o preprečevanju nasilja v družini, od 2019 naprej pa za spremembo kazenskega zakonika na področju spolne nedotakljivosti po modelu soglasja, kar smo dosegli sredi leta 2021 (samo ja pomeni ja).

V slovenski Amnesty smo se z Društvom za nenasilno komunikacijo, Društvom SOS telefon in Žensko Svetovalnico v letu 2008 pridružili projektu **zaprisega o izbiri nenasilja** v koordinaciji društva Ključ. Na fotografiji pred akcijo zaprisege na maturantski četvorki v Ljubljani.

6. OSNOVNE INFORMACIJE: NASILJE NAD ŽENSKAMI IN DEKLETI

NEKAJ KONTAKTOV ZA POMOČ V PRIMERU NASILJA V DRUŽINI IN INTIMNOPARTNERSKIH ODNOSIH:

- Društvo za nenasilno komunikacijo: **031 770 120**
- SOS telefon: **080 11 55**
- TOM (Telefon za otroke in mladostnike): **116 111**
- Ženska svetovalnica: **01 25 11 602** ali **040 359 909**; njen Krizni center za ženske in otroke, žrtve nasilja: **031 233 211**

»Zelo dobro se spomnim začetkov svojega dela na SOS telefonu za ženske in otroke – žrtve nasilja v Ljubljani leta 1995. Naša vsakdanja izkušnja je bila, da so na policiji ženskam, ki so klicale za posredovanje, povedali, da se jih ne tiče, če jih partner pretepa in da gre za 'družinsko zadevo', v katero se policija ne bo vmešavala. Ženske smo morale skoraj prepričevati, da je policija po zakonu dolžna posredovati, če jih pokličejo, ko je njihov partner nasilen. Nemalokrat smo morale tudi same poklicati policijo in jih opozoriti, da je njihova dolžnost zaščititi žrtev nasilja, ne glede na to, ali je nasilje povzročeno v stanovanju, v zasebnosti zakonske zveze, ali pa na trgu pred trgovino, torej na javnem prostoru.« (Špela Veselič, stran 179)

UPORABLJENI IN UPORABNI VIRI

Spletno mesto Društva za nenasilno komunikacijo:
<https://www.drustvo-dnk.si/>

Spletno mesto Društva SOS telefon za ženske in otroke – žrtve nasilja: <https://drustvo-sos.si/>

Brošura o konvenciji Sveta Evrope o preprečevanju nasilja nad ženskami in nasilja v družini ter o boju proti njima. Istanbulska konvencija. Dostopna na spletnem mestu Sveta Evrope. (kliknite).

Nacionalna raziskava o pojavnosti nasilja v zasebni sferi in partnerskih odnosih (2010), del raziskovalnega projekta Pojavnost nasilja in odzivnost na nasilje v zasebni sferi in partnerskih odnosih (projekt vodila izr. prof. dr. Katja Filipčič z Inštituta za kriminologijo, raziskovalno skupino je vodila doc. dr. Vesna Leskošek, sodelovali sta doc. dr. Mojca Urek in prof. dr. Darja Zaviršek). Izsledki na voljo na spletnem mestu Društva za nenasilno komunikacijo.

Nasilje nad ženskami – Pravn(n)e poti v varno življenje žensk in otrok. Praktični vodnik po sodnih in upravnih postopkih. Dopolnjena in prenovljena izdaja. Nina Rapolan Obrar, Društvo za nenasilno komunikacijo, Ljubljana, 2018.

Nasilje nad ženskami: vseevropska raziskava. Agencija Evropske unije za temeljne pravice (2014). Izsledki so tudi v slovenščini dostopni na: <https://fra.europa.eu/en/publication/2014/violence-against-women-eu-wide-survey-main-results-report>

Veselič, Špela: Nasilje nad ženskami v družini – najpogostejša oblika nasilja nad ženskami, stran 179. V: Človekove pravice žensk. Uvodna pojasnila in dokumenti, Amnesty International Slovenije, 2004.

**AMNESTY
INTERNATIONAL**

7. UPORABNI POJMI

NASILJE NA PODLAGI SPOLA je nasilje, usmerjeno proti osebi zaradi njenega spola, in nasilje, ki nesorazmerno prizadene osebe določenega spola. Nasilje na podlagi spola krepí sistem spolov, v katerem so vloge, odgovornosti in norme spolov jasno in natančno opredeljene. Tisti, ki jih ne upoštevajo, so kaznovani in se jim prisiljeni podrediti. Kazen ima lahko pravne posledice, lahko pa gre tudi za čustveno maščevanje in družbeno izključevanje. Nasilje nad ženskami in dekleti je podskupina nasilja na podlagi spola.

FIZIČNO NASILJE pomeni zadajanje fizične bolečine (npr. klofutanje, odrivanje, potiskanje, udarjanje s pestjo ali predmetom, brcanje, dušenje, opekline itd.).

SPOLNO NASILJE je kakršna koli spolna dejavnost ali dejanje, ki je bilo nezaželeno ali se je zgodilo brez privolitve (npr. posilstvo, otipavanje).

PSIHOLOŠKO NASILJE povzroča čustveno škodo (npr. nadzor in omejevanje gibanja, grožnje, verbalno nasilje in poniževanje).

EKONOMSKO NASILJE je omejevanje dostopa do ekonomskih in drugih virov. Posameznicam kom onemogoča sprejemanje finančnih odločitev.

FEMICID je namerni umor ženske ali dekleta, kjer so motivi povezani s spolom. Med femicide spadajo tudi umori v imenu »časti«.

HEGEMONSKA MOŠKOST se nanaša na tiste prevladujoče odnose in prakse, ki veljajo kot primerne za vse moške v kulturi v določenem obdobju in ohranjajo neenakost med spoli. Včasih se zanjo uporablja tudi izraz toksična moškost.

SPOLNA IDENTITETA se nanaša na globoko občuteno notranjo in individualno izkušnjo spola vsake osebe, ki se lahko ujema s spolom, pripisanim ob rojstvu, ali pa tudi ne. Spolna identiteta posameznika ce ni nujno povezana s tem, kako je videti njegovo no telo. Pri tem je pomembno spoštovati, da se ljudje lahko identificirajo na različne načine (kot ženska, moški, trans oseba, nebinarna, aspolna oseba ...), ne glede na njihov videz ali spol, ki jim je bil pripisan ob rojstvu.

SPOLNI STEREOTIPI so posplošeni pogledi in predsodki o spolu, ki se uporabljajo nefleksibilno in neprilagodljivo. Škodljivi so, če omejujejo možnosti in izbire ljudi ali če škodujejo njihovi samopodobi in odnosom.

BREZ FILTRA. UČITE SE Z AMNESTY:

UKREPAJMO PROTI NASILJU NAD ŽENSKAMI IN DEKLETI

sola.amnesty.si

**AMNESTY
INTERNATIONAL**

8. POVEJTE NAM SVOJE MNENJE

Ocenite svoje znanje zdaj.
Povratne informacije izvajalcev_k
aktivnosti in mladih so neprecenljive
za izboljšavo vsebin.

Poskenirajte QR kodo ali kliknite
tukaj in izpolnite kratek vprašalnik o
naši aktivnosti. Hvala!

Hvaležni bomo,
če boste QR kodo
natisnili in dali
udeležencem_kam
aktivnosti.

<https://forms.office.com/e/Dt763BYJf5>

Kliknite tukaj in si
oglejte še vse ostale
izobraževalne pakete.

<https://sola.amnesty.si/ucite-se-z-amnesty>

Izobraževalni projekt »Učite se z Amnesty: z več znanja človekovih pravic gradimo boljši svet«
je podprt s sredstvi Programa ACF v Sloveniji 2014–2021.

BREZ FILTRA. UČITE SE Z AMNESTY:

UKREPAJMO PROTI NASILJU NAD ŽENSKAMI IN DEKLETI

sola.amnesty.si

**AMNESTY
INTERNATIONAL**

